

Päästeameti nügimisprojektide kokkuvõte

JUUNI 2018

PRAXISE POLIITIKALABOR

Laura Aaben / Maris Vainre / Andero Uusberg / Jane Ester

praxis | mõttekoda

TULEOHUTUSE E-ARUANNETE ESITAMINE

Nügemisprojekti kontekst ja eesmärk

Kõik suuremate tuleohutusosalaste riskidega ehitiste haldajad Eestis peavad igal aastal esitama Päästeametile aruande oma ehitise tuleohutuse olukorra kohta. Kokku esitatakse aastas ~3500 aruannet, millest ~40% saadetakse e-posti teel ja ülejäänud täidetakse e-keskkonnas www.tuleohutusaruanne.ee. Nügemisprojektiga soovis Päästeamet jõuda järgmiste käitumismuutusteni:

1. E-aruande hiliste esitajate määr väheneb
2. E-postiga aruande esitajate määr väheneb

Alusanalüüs: Käitumise põhjuste diagnostika

Tööd alustati käitumise põhjuste diagnostikaga ehk andmekogumise ja -analüüsiga, mis võimaldaks paremini mõista, millest on tingitud asjaolu, et e-keskkonnas jäetakse aruande esitamine viimasele minutile ning mispärast eelistavad osad ehitiste haldajad jätkuvalt esitada aruandeid e-kirja teel, kuigi olemas on aruande esitamiseks loodud spetsiaalne e-keskkond. Selleks teostati www.tuleohutusaruanne.ee kasutajakogemuse (UX) analüüs, sh lühiintervjuud telefonis (N=8) aruannete esitajatega ja e-keskkonna kasutajate kirjaliku tagasiside analüüs. Käitumiskiagnostika tulemused olid järgmised:

1. **ARUANDE ESITAMINE ON FORMAALNE KOHUSTUS**
Aruande esitajad ei vaidlusta tuleohutuse seiramise vajalikkust ega olulisust, kuid täidavad seda formaalselt Päästeameti jaoks ja ei näe selles endale kasu. See on kohustuslik tööülesanne, mida täidetakse siis, kui töö on vaba hetk ja see meelde tuleb.
2. **ARUANDE ASEMEL VÄÄRTUSTATAKSE PAIKVAATLUSI**
Kõrgelt hinnatakse Päästeameti tuleohutuse paikvaatlusi, kuna külastuste käigus saab inspektorilt olulist infot ja seda vahetu inimliku kontakti kaudu.
3. **TULEOHUTUSE E-KALKULAATOR ON KASULIK**
Kõrgelt hinnatakse tuleohutuse e-kalkulaatorit, kuna seda on mugav ja meeldiv kasutada ja annab ehitise haldajale individuaalset tagasisidet.
4. **VIIMASEL HETKEL ARUANDE ESITAMIST EI NÄHTA PROBLEEMINA**
Märtsi lõpus aruande esitamist ei nähta hilinemisena, sest esitamise tähtaeg on 31.märts. Hilinemise või mitte-esitamise tagajärjena nähakse Päästeameti meeldetuletusi.
5. **TEISTE ARUANDE TÄITMISE TAVAD JÄTAVAD KÜLMAKS**
Ehitiste haldajad ei tunne huvi ega oma arvamust selle kohta, kas ja kuidas täidavad aruannet teised ehitiste haldajad.
6. **E-KIRJAGA SAATJAD OLEKSID NÕUS E-ARUANNET TÄITMA**
Tugevat vastuseisu e-kirjaga aruande saatjate seas ei ole. E-posti teel esitajad on e-keskkonnast teadlikud, kuid ei kasuta seda, sest a) see tundub keeruline, b) neil on nõrk interneti ühendus, c) nad on

harjunud enne esitamist näitama aruannet inspektorile ülevaatamiseks. E-keskkonda ei kasuta peamiselt vanemas eas aruande esitajad.

7. KÄITUMINE MUUTUB VAID ÜHES SUUNAS

E-aruande esitajad enamasti muul moel aruande edastamise juurde ei naase. Kui e-aruannet on juba esitama hakanud, siis see käitumine püsib.

Sekkumise loomise I etapp: aruande esitajate persoonade loomine

Koostöös Päästeametiga viidi 22.veebruaril 2018 läbi töötuba, mille käigus loodi kaks tuleohutusaruannete esitajate persoonat. Personade loomisel lähtuti intervjuude käigus kogutud informatsioonist. Järgnevalt on esitatud kokkuvõtted kahest loodud persoonast, nn hilinejad ja e-esitajad.

Kuidas saame e-aruande koostajad esitama aruande varem?

"Ma ju ei hiline"

"Sellest ei muutu midagi, kui varem esitan"

"Pole ju põhjust varem esitada"

"Mul ei tule see varem meelde"

Marko, 40

"Saaks kaelast ära"

"Kui aruandega on mingi jama, siis on aega parandada"

Kui esitate aruande järgmise 3 päeva jooksul, siis saate eelisjärjekorras vastuse

Sinu õigel ajal esitatud aruanne on abiks päästjatele, kes on alati olemas, kui neid vajame (+foto)

Sinu õigel ajal esitatud aruanne aitab kokku hoida päästjate/inspektorite tööaega (+ foto)

E-kiri aruande esitajatele

Aruannet on saanud esitada juba 30 päeva (vs esitamiseni on jäänud 30 päeva)

XX% (sinuga sarnastest) aruande kohuslastest on oma aruande juba esitanud

Kui täidad aruande täna/homme, siis ei saa enam meeldetuletusi

Kuidas saame e-kirja saatjad esitama aruande e-keskkonnas?

Eelistab e-kirja, sest ...

- "Ma olen sellega harjunud"
- "Ma saan selle kiiremini tehtud"
- "Ma tean, kuidas see käib ja sellega pole mingit jamamist"
- "See on töökindlam - kui midagi läheb valesti, siis saan parandada"
- "Ma saan saata aruande enne esitamist inspektorile üle vaatamiseks"

Marju, 55

Hoidub e-aruandest, sest ...

- "Ma kindlasti keeran seal midagi vussi ja midagi läheb kaotsi"
- "ID-kaardiga sisse logimisega on alati mingi jama"
- "Kuhu ma seal internetis selleks üldse minema pean"
- "Aga kust ma tean, et kas mu aruanne üldse jõudis kohale?"
- "Meil internetiga kogu aeg mingid jamad, ühendused katkevad, salvestatud asjad kaovad"

Päästjad on alati olemas, kui neid vajame. Ole ka Sina meile abiks ja esita e-aruanne. Nii aitad kokku hoida päästjate tööaega (+foto)

Pääasteamet vaatab esmajärjekorras üle e-aruanded.

Tulevikus kulub sul e-aruande täitmisele keskmiekt X minutit (saad kiiremini)

Automaatvastus e-kirjadele: palun täitke e-aruanne aadressil X.

E-kirjaga saatmise asemel lae oma aruanne üles e-keskkonda

E-kiri aruande esitajatele

Võid e-aruande täitmise alati pooleli jätta ja jätkata sulle sobival ajal

XX% (sinuga sarnastest) aruande kohuslastest on oma aruande juba e-keskkonnas esitanud

Kui sul tekib e-aruande täitmisel raskusi, siis võta ühendust inspektoriga X (+kontakt, +foto)

E-keskkond teavitab e-postile, et e-aruanne esitatud

Sekkumise loomise II etapp: aruande esitajatele e-kirjade koostamine

Vastavalt töötoas loodud isikutele ja neile suunatud sõnumitele koostati koostöös Päästeametiga kaks erinevat e-kirja, mis aruande esitajatele välja saata. Üks e-kiri oli sõnastatud nn hilinejate sihtrühmale ja teine e-kirja teel esitajatele. Järgnevalt on esitatud mõlemale sihtrühmale koostatud e-kirjad.

KATSEGRUPP 1: E-keskkonna mittekasutajad

Hea koostööpartner!

Tuletame meelde, et ootame Teilt tuleohutuse enesekontrolli aruannet.

Palume Teil täita aruanne meie e-keskkonnas, mida ligi 2000 inimest juba kasutab.

E-aruande täitmine on lihtne ja mugav ega erine oluliselt dokumendina koostatud aruandest. Juhised leiata [Päästeameti kodulehelt](#).

Meie töö Päästeametis on õnnetusi ennetada ja inimesi neist päästa. Teie e-keskkonnas esitatud aruanne hoiab kokku nii Teie kui meie aega. Seetõttu **vaatame üle ja kinnitame e-aruanded eelisjärjekorras**.

Kui vajate aruande täitmisel abi, siis pöörduge julgelt oma piirkonna inspektori poole. Kontaktid leiata [Päästeameti kodulehelt](#).

Aitate Eestit turvalisemaks teha. Meie meeskond ütleb Teile aitäh!

Palun esitage [e-aruanne](#) hiljemalt 31. märtsiks 2018.

Ohutut aastat soovides

Tagne Tähe
PÄÄSTEAMET
www.paasteamet.ee

KATSEGRUPP 2: Aruande esitamisega hilinejad

Hea koostööpartner!

Tuletame meelde, et ootame Teilt tuleohutuse enesekontrolli aruannet.

Tänaseks oleme aruandeid vastu võtnud juba 67 päeva ja meile teadaolevalt on Teil aruanne veel esitamata.

Palume Teil võimalusel esitada aruanne enne lõpptähtaega - miks mitte juba sel nädalal. **Järgmise 3 päeva jooksul esitatud aruanded vaatame üle ja kinnitame eelisjärjekorras**.

Meie töö Päästeametis on õnnetusi ennetada ja inimesi päästa. Teie varakult esitatud aruanne aitab meil olemas olla abivajajatele ja hoiab kokku ka Teie aega.

Aitate Eestit turvalisemaks teha. Meie meeskond ütleb Teile aitäh!

Aruannet saate esitada [e-keskkonnas](#). Juhised aruande täitmiseks leiata [Päästeameti kodulehelt](#). Kui vajate aruande täitmisel abi, siis pöörduge julgelt oma piirkonna inspektori poole. Kontaktid leiata [Päästeameti kodulehelt](#).

Ohutut aastat soovides

Tagne Tähe
PÄÄSTEAMET
www.paasteamet.ee

Sekkumise loomise III etapp: Eksperimendi käivitamine

Koostatud e-kirjad saadeti välja järgmiselt:

- a. KATSEGRUPP 1 (E-keskkonnas aruannete mitteesitajad) 08.03.2018, kell 15:26, valim 384
- b. KATSEGRUPP 2 (E-aruande esitamisega hilinejad) 08.03.2018, kell 12:26, valim 548

Lisaks saadeti mõlema katsegrupi kontrollrühmale välja e-kiri. Kiri saadeti välja samal ajal ja sama suurele valimile kui katsegruppidele. E-kirja sisu oli identne 2017.aastal sihtrühmale saadetud Päästeameti e-kirjaga.

Tere

Päästeamet tuletab meelde, et Teil tuleb **hiljemalt 31.märtsiks 2018 esitada Päästeametile tuleohutuse enesekontrolli aruanne:**

- kiirem ja mugavam viis aruande esitamiseks on www.tuleohutusaruanne.ee keskkond;
- juhendmaterjalid on leitavad [Päästeameti kodulehel](#);
- küsimuste korral aitab piirkonna inspektor, kelle kontaktid on leitavad [Päästeameti kodulehelt](#).

Täname neid, kes on enesekontrolli aruanded meile juba esitanud.

PÄÄSTEAMET

tel: 628 2000 | e-post: rescue@rescue.ee

Raua 2 | 10124 Tallinn | Eesti

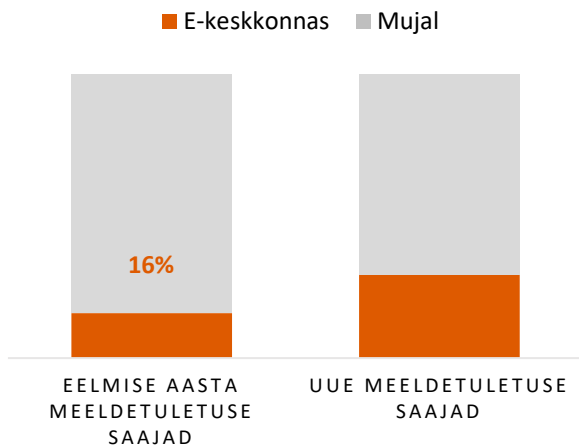
www.paasteamet.ee

KONTROLLGRUPP 1 ja 2:
*Eelmisel aastal
Päästeametil kasutusel
olnud e-kiri*

Projekti IV etapp: Mõju hindamine

Katse 1: E-kirjaga saatjate suunamine e-keskkonda kasutama

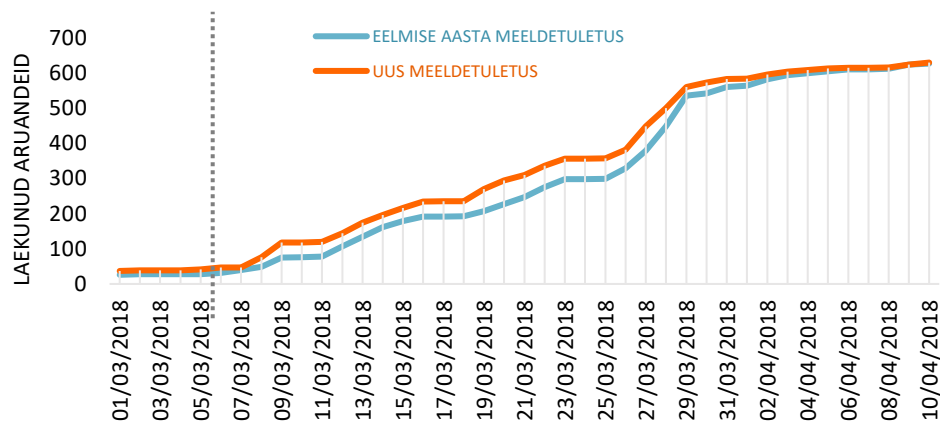
Uus meeldetuletus peaaegu kahekordistas nende inimeste hulka, kes otsustasid sel aastal e-keskkonda proovida (15,9% vs 29,4%, vt Joonis 1). Arvestades, et e-keskkonnast e-maili saatmise juurde pöördumine on erandlik, on see muutus tõenäoliselt püsiv.

Joonis 1. Aruande esitamise viis 2018. aastal. Kontrollgrupp said eelmisel aastal kasutusel olnud meeldetuletuse. Katsegrupp sai uue, täiendatud meeldetuletuse.

Katse 2: E-aruannete varem esitamine

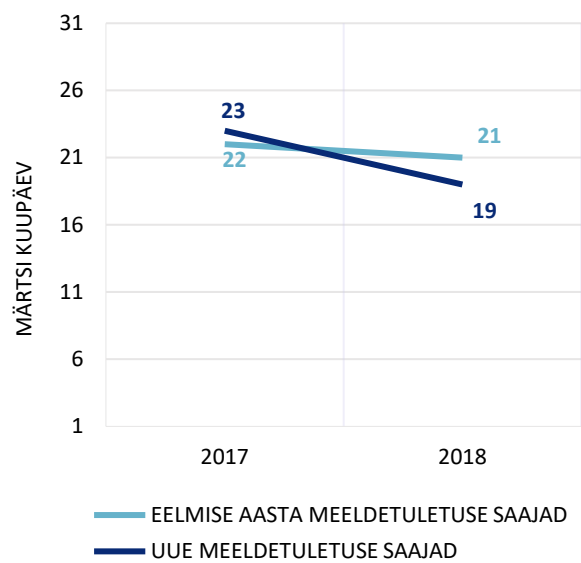
Haldajad, kes olid meie katsegrupis, esitasid oma aruanded varem kui need, kes said sama kirja, mis saadeti välja aastal 2017. Allolev joonis (**Error! Reference source not found.**) näitab aruannete esitamist kumulatiivselt – katsegrupi esindajad esitasid kohe peale meeldetuletust rohkem aruandeid kui kontrollgrupis olijad. Kuigi edaspidi laekus mõlemas grupis enam-vähem sarnases hulgal, siis katsegrupis said kõik aruanded varem esitatud, kui kontrollgrupis. Võrreldes eelmise aastaga, esitasid katsegrupis olijad oma aruanded neli päeva varem. Kontrollgrupp esitas aruanded keskmiselt päeva varem (vt Joonis 3).

Joonis 2. Aruannete kogunemine 2018. aastal. Uue meeldetuletuse saajad esitasid meeldetuletuskirjale järgneval päeval suurema hulga aruandeid kui eelmise aasta meeldetuletuskirja saajad.

Joonis 3. Aruannete esitamise keskmine kuupäev 2017. aasta ja 2018. aasta võrdluses

---

PÄÄSTEINFOSÜSTEEMI (PÄVIS) KASUTAMINE

Nügisprojekti kontekst ja eesmärk

Kõigi päästeväljakutsete kohta Eestis peab iga päästekomando esitama sündmuse info päästeinfosüsteemi (PÄVIS). Nügisprojektiga soovis Päästeamet jõuda järgmiste käitumismuutusteni:

1. Paranenud on päästeinfosüsteemi esitatud andmete kvaliteet
2. Vähenenud on päästeinfosüsteemi andmete esitamise ajakulu

Alusanalüüs: Käitumise põhjuste diagnostika

Tööd alustati käitumise põhjuste diagnostikaga ehk andmekogumise ja -analüüsiga, mis võimaldaks paremini mõista, millest on tingitud asjaolu, et päästemeeskondade vanemad ei esita sündmuste kohta andmeid selliselt nagu peab. Selleks teostati PÄVIS-e kasutajakogemuse (UX) analüüs, sh intervjuud süsteemi kasutajate ehk päästemeeskondade vanematega (N=6). Käitumisdiagnostika tulemused olid järgmised:

1. PÄÄSTEINFOSÜSTEEMI VAJALIKKUSES EI KAHELDA

Päästemeeskondade vanemad ei kahtle vajaduses raporteerida iga väljakutse kohta infot päästeinfosüsteemi. Kuigi enamasti ei teata, mida nende andmetega edasi tehakse (eriti vähetõsisete väljakutsete puhul), siis ollakse pigem leplikud ja usaldavad („Ju neid on siis kellelegi vaja“).

2. PÄÄSTEINFOSÜSTEEMI KASUTUSMUGAVUS VÕIKS OLLA PAREM

PÄVIS-ele kui e-keskkonnale ei olnud kasutajatel olulisi etteheited. Kuna e-keskkonda kasutatakse regulaarselt ja tihti, siis on kasutajatel keskkonna kasutamine nõ „käpas“ ja teatakse, mida iga nupuliigutus teeb. Keerulisemaks peetakse täitmist nende piirkondade meeskonnavanematel, kus tõsisemaid sündmusi toimub harva ja nende sündmuste raporteerimine ei ole harjumuspärane. Päästeameti ja SMIT-i plaanid PÄVIS-e kasutajamugavuse arendamiseks haakuvad Praxise teostatud UX-analüüsi tulemustega.

3. RAPORTEERIDA TULEB LIIGA PALJU ANDMEID

Peamise PÄVIS-e miinusena nähakse liialt suurt raporteeritavate andmete hulka, millest paljude puhul on küsitav nende andmete vajalikkus. Kui inimkannatanutega tulekahjude puhul nähakse detailse info kogumist enam põhjendatuna, siis väiksemate väljakutsete (nt abi osutamine ja ATS) puhul tuleb täita ebaproportsionaalselt palju nõ kasutuid andmevälju.

4. ANDMETE KOKKULANGEVUSED POLITSEI JA KIIRABIGA

Selliste sündmuste puhul, kus osalevad ka politsei ja/või kiirabi, tuleb PÄVIS-es raporteerida ka sellist informatsiooni, mida politsei ja/või kiirabi juba koguvad. Sageli on tegemist informatsiooniga, mille kogumiseks tuleb vastavat infot politsei- või kiirabitöötaja käest küsida ja ette tuleb ka olukordi, kus seda infot ei peeta vajalikuks päästetöötajaga jagada.

5. PÄVISE ANDMEARHITEKTUURI TULEB MUUTA

Peamiseks barjääriks PÄVIS-e korrektseks kasutamisel on liialt mahukas ja ebaloogiline andmearhitektuur, mis takistab päästemeeskondade vanematel keskenduda eelkõige kvaliteetsete andmete esitamisele, mitte „jaburate andmeridade“ täitmisele.

Alusanalüüsi tulemustele tuginedes otsustati, et kuna peamine barjäär andmebaasi kasutamise kvaliteedi tõstmisel on andmebaasi liialt mahukas andmearhitektuur, siis proovitakse projekti käigus luua PÄVIS-e uus kasutajasõbralikum andmearhitektuur.

Sekkumise loomise I etapp: Olemasoleva andmearhitektuuri hindamine

Koostöös Päästeametiga viidi 5.märtsil 2018 läbi töötuba, milles osalesid Päästeametist nii andmete sisestajad (komandode meeskonnavanemad) ja käitlejad (menetlejad, analüütikud, tegevuste planeerijad), kui ka andmebaasi arendajad Riigi infosüsteemide ametist. Töötoa eesmärk oli otsustada, millised praegu PÄVIS-e andmerekad võiks kaotada, millised lisada ja millised ümber sõnastada. Keskenduti vaid ühele päästetöö liigile – tulekahju hoones.

Sekkumise loomise II etapp: Uue andmearhitektuuri disain

Töötoast saadud sisendi põhjal loodi uus andmearhitektuur, mille põhjal töötatakse järgmise sammuna välja testimiseks sobiv prototüüp. Järgnevalt on esitatud esialgne versioon uuest andmearhitektuurist, millesse ei ole veel sisse viidud Päästeameti poolt esitatud muudatusettepanekuid.

ÜLDANDMED		
Sündmuse number	NUMBRIVÄLI	
Staatus	VARIANDID →	☐ Sündmus toimus ☐ Sündmus oli lõppenud ☐ Sündmust ei olnud ☐ Öppus
Address	VABA TEKST	
Tüüpjuhtum	VARIANDID →	☐ Tulekahju hoones <i>(testimise ajaks teisi variante ei lisata)</i>

I Sündmuskoht																									
1. Mis on hoone esimene kasutusviis?	VARIANDID →	A. Elamu B. Mitteelamu C. Transpordirajatis D. Torujuhtmed, side-ja elektriliinid E. Tööstusehitiste juurde kuuluv rajatis F. Muu rajatis + VABA TEKSTIVÄLI	VARIANDID → <table border="0"> <tr> <td>A1. Ühe korteriga elamu</td> <td>B8. Tööstushoone</td> </tr> <tr> <td>A2. Kahe või enama korteriga elamu</td> <td>B9. Hoidla või laohoone</td> </tr> <tr> <td>A3. Hoolekandeesutuse hoone</td> <td>B10. Meelelahutushoone</td> </tr> <tr> <td>A4. Ühiselamu</td> <td>B11. Muuseumi- või raamatukoguhoone</td> </tr> <tr> <td>B1. Majutushoone</td> <td>B12. Haridus- või teadushoone</td> </tr> <tr> <td>B2. Toitlustushoone</td> <td>B13. Haigla või muu ravihoone</td> </tr> <tr> <td>B3. Büroohoone</td> <td>B14. Spordihoone</td> </tr> <tr> <td>B4. Kaubandushoone</td> <td>B15. Põllumajanduse, metsa-, jahi- või kalandushoone</td> </tr> <tr> <td>B5. Teenindushoone</td> <td>B16. Kultus- või tavandihooone</td> </tr> <tr> <td>B6. Terminal</td> <td>B17. Ajalooline või kaitse all olev hoone</td> </tr> <tr> <td>B7. Garaaž</td> <td><i>jne</i></td> </tr> </table>	A1. Ühe korteriga elamu	B8. Tööstushoone	A2. Kahe või enama korteriga elamu	B9. Hoidla või laohoone	A3. Hoolekandeesutuse hoone	B10. Meelelahutushoone	A4. Ühiselamu	B11. Muuseumi- või raamatukoguhoone	B1. Majutushoone	B12. Haridus- või teadushoone	B2. Toitlustushoone	B13. Haigla või muu ravihoone	B3. Büroohoone	B14. Spordihoone	B4. Kaubandushoone	B15. Põllumajanduse, metsa-, jahi- või kalandushoone	B5. Teenindushoone	B16. Kultus- või tavandihooone	B6. Terminal	B17. Ajalooline või kaitse all olev hoone	B7. Garaaž	<i>jne</i>
A1. Ühe korteriga elamu	B8. Tööstushoone																								
A2. Kahe või enama korteriga elamu	B9. Hoidla või laohoone																								
A3. Hoolekandeesutuse hoone	B10. Meelelahutushoone																								
A4. Ühiselamu	B11. Muuseumi- või raamatukoguhoone																								
B1. Majutushoone	B12. Haridus- või teadushoone																								
B2. Toitlustushoone	B13. Haigla või muu ravihoone																								
B3. Büroohoone	B14. Spordihoone																								
B4. Kaubandushoone	B15. Põllumajanduse, metsa-, jahi- või kalandushoone																								
B5. Teenindushoone	B16. Kultus- või tavandihooone																								
B6. Terminal	B17. Ajalooline või kaitse all olev hoone																								
B7. Garaaž	<i>jne</i>																								
2. Mis on hoone teine kasutusviis?	VARIANDID →	A. Hoonel ei ole teist kasutusviisi B. Elamu C. Mitteelamu D. Transpordirajatis E. Torujuhtmed, side-ja elektriliinid F. Tööstusehitiste juurde kuuluv rajatis G. Muu rajatis	Sama, mis küsimus 1																						
3. Mitu korrust on hoonel?	TÄISARV																								

II Sündmuskohale saabumine			
4. Kas enne päästemeeskonna saabumist oli teostatud muid päästetöid?	JAH / EI	JAH → 4.1 Millisel viisil oli tuld kustutatud?	VARIANDID → ☐ kasutades käsikustutit ☐ kasutades tuletõrje sisevesikut ☐ muul viisil + VABA TEKSTIVÄLI
		JAH → 4.2 Milliseid teisi päästetöid oli teostatud?	VARIANDID → ☐ evakuatsioon ☐ muu päästetöö + VABA TEKSTIVÄLI
5. Kas kohale saabumisel oli näha lahtist põlemist?	JAH / EI	JAH → 5.1. Kus oli näha lahtist põlemist?	VABA TEKST
6. Kas hoones oli elekter sees?	VARIANDID →	☐ Elekter oli olemas, sisse lülitatud ☐ Elekter oli olemas, välja lülitatud/lülitunud ☐ Elekter puudus	
7. Mitmendal korrusel oli tulekahju?	TÄISARV		
8. Kus paiknes tulekõlle?	VARIANDID → (NB! valida saab mitu varianti)	☐ ei ole teada ☐ abiruum, koor ☐ büroo(kontoriruum) ☐ eeskoda, tuulekoda ☐ elektrikilbiruum ☐ elutuba	☐ esik ☐ garaaž ☐ kasutuseta hoone ruum ☐ katlaruum ☐ katus ☐ kelder ☐ köök ☐ koridor, fuajee, vestibüül ☐ korsten ☐ magamistuba ☐ põõning ☐ rõdu, terrass ☐ šaht ☐ sauna leiliruum ☐ sauna puhkeruum ☐ soojak, kiosk ☐ soojamüür ☐ trepikoda ☐ välisfassaad ☐ vannituba ☐ wc, tualett ☐ tehniline ruum
9. Milline oli akende seisukord päästemeeskonna saabumise hetkel?	VARIANDID → (NB! valida saab mitu varianti)	☐ Info puudub ☐ Aken oli avatud ☐ Aken oli suletud ☐ Aken oli terve ☐ Aken oli purustatud kõrvaliste isikute poolt	☐ Aken oli purunenud kuumuse tagajärjel ☐ Muu + VABA TEKSTIVÄLI
10. Milline oli ukse seisukord päästemeeskonna saabumise hetkel?	VARIANDID → (NB! valida saab mitu varianti)	☐ Info puudub ☐ Uks oli terve ☐ Ust ei olnud ☐ Uks oli avatud ☐ Uks oli suletud ☐ Uks oli lukus ☐ Uks oli lukustamata	☐ Uks oli purustatud kõrvaliste isikute poolt ☐ Uks oli purunenud kuumuse tagajärjel ☐ Muu + VABA TEKSTIVÄLI

III Päästetööde teostamine

11. Mil viisil siseneti põlevasse hoonesse?	VARIANDID →	☐ Akna kaudu ☐ Ukse kaudu ☐ Muul viisil + VABA TEKSTIVÄLI		
12. Kas teostati suitsusukeldumist?	JAH / EI	JAH → Palun täpsusta	VASTUSE VORM →	☐ Sukelduja nimi (VABA TEKST) ☐ Sukeldumiste arv (NUMBRIVÄLI) ☐ Summaarne sukeldumise aeg (NUMBRIVÄLI) <i>Iga sukelduja kohta üks andmerida</i>
13. Kas tule kustutamiseks kasutati vahuainet?	JAH / EI			
14. Kas tule kustutamiseks kasutati tuletõrjehüdranti?	JAH / EI	JAH → Palun täpsusta <i>(iga hüdrandi kohta)</i>	VASTUSE VORM →	☐ Hüdrandi number (VABA TEKST) ☐ Hüdrandi aadress (VABA TEKST) ☐ Võetud veekogus (NUMBRIVÄLI)
15. Kas tule kustutamiseks võeti vett veehoidlast?	JAH / EI	JAH → Palun täpsusta <i>(iga veehoidla kohta)</i>	VASTUSE VORM →	☐ Veehoidla liik (VARIANDID >> looduslik / reservuaar) ☐ Veehoidla aadress (VABA TEKST) ☐ Võetud veekogus (NUMBRIVÄLI)
16. Kui suur oli põlemise hinnanguline pindala?	TÄISARV			
17. Päästetöödesse kaasatud asutused	VARIANDID →	☐ Politsei ☐ Kiirabi ☐ Muu + VABA TEKSTIVÄLI		
18. Kontaktisiku andmed	VASTUSE VORM →	☐ Seos sündmusega (VABA TEKST) ☐ Ees- ja perekonnanimi (VABA TEKST) ☐ Telefoni number (VABA TEKST) ☐ E-posti aadress (VABA TEKST) ☐ Elukoha aadress (VABA TEKST)		

IV Sündmuse põhjuste väljaselgitamine

19. Millised signaalsüsteemi paigaldised olid sündmuskohas olemas?	→ <i>(NB! Vastata tuleb iga paigaldise kohta)</i>	19.1. Suitsuandur 19.2. ATS (autonoomne) 19.3. ATeS (automaatne)	VARIANDID →	☐ Ei tea ☐ Oli olemas ja töötas ☐ Oli olemas, kuid ei töötanud ☐ Ei olnud, ei ole kohustuslik ☐ Ei olnud, kuid on kohustuslik	
20. Kas suitsueemaldussüsteem oli olemas?	VARIANDID →	☐ Ei tea, kas oli olemas ☐ Jah - oli olemas ja töötas ☐ Jah - oli olemas, kuid ei töötanud ☐ Ei olnud	JAH →	☐ Aknad, luugid, ukсед (käsitsi) ☐ <u>Kaugjuhtimisega</u> luugid ja aknad (käsitsi mehaanilise- või elektrijamiga) ☐ Ventilatsioonipõhine süsteem (nii käsitsi kui automaatne)	
21. Kas <u>sprinkler</u> oli olemas?	VARIANDID →	☐ Ei tea, kas oli olemas ☐ Jah - oli olemas, töötas, lokaliseeris põlengu ☐ Jah - oli olemas, töötas, likvideeris põlengu ☐ Jah - oli olemas, kuid ei töötanud ☐ Ei olnud, ei ole kohustuslik ☐ Ei olnud, kuid on kohustuslik			
22. Kas tuletõrje voolikusüsteem oli olemas?	VARIANDID →	☐ Ei tea, kas oli olemas ☐ Jah, päästjad kasutasid kustutamisel ☐ Jah, objekt kasutas kustutamisel ☐ Jah, kuid ei kasutatud ☐ Jah, kuid ei saanud kasutada ☐ Ei olnud, ei ole kohustuslik ☐ Ei olnud, kuid on kohustuslik			
23. Mis on esialgne arvatav tulekahju tekkepõhjus?	VARIANDID → <i>(valida saab mitu varianti?)</i>	☐ kindlaks tegemata tekkepõhjus ☐ lahtise tule kasutamine ☐ suitsetamine ☐ tuletööd ☐ elektriseadmete kasutamine ☐ kütteseadmete kasutamine ☐ toidukõrbemine	☐ tehnoloogilise protsessi teostamine ☐ isesüttivate ainete ja materjalide hoidmine ☐ laste mängimine lahtise tulega ☐ kulupõletamine ☐ kuritahtlik ☐ pikselöök, keravälg ☐ loodusnähtused	☐ tehnilise seadme rike ☐ elektriseadme rike ☐ elektripaigaldise rike ☐ kütteseadme rike ☐ mootorsõiduki elektri- ja/või toitesüsteemi rike ☐ summutist ja seadmest lenduvad sädemed ☐ konstruktsioonipuudus (ehituslik puudus)	☐ seadme või süsteemi vale paigaldus ☐ tahma süttimine suitsulõõris (tekki kahju) ☐ tahma süttimine suitsulõõris (põleng ainult korstnas) ☐ muu tekkepõhjus + VABA TEKSTIVÄLI

24. Kes on esialgne arvatav tulekahju põhjustaja?	→	24.1 Põhjustaja profiil	VARIANDID → (valida saab mitu varianti)	☐ Profiil teadmata ☐ Hoone omanik ☐ Hoone rentnik ☐ Hoone elanik ☐ Hoone hooldaja	☐ Hoones töötav isik ☐ Hoonet külastav isik ☐ Hoones ilma loata viibiv isik ☐ Elukohata isik (kodutu)
		24.2 Põhjustaja joove	VARIANDID →	☐ Joove teadmata ☐ Raske joove ☐ Kerge joove	
		24.3 Põhjustaja isikuandmed	VASTUSE VORM →	☐ Nimi ☐ Sugu ☐ Sünniaeg / vanus ☐ Elukoht / aadress ☐ Telefon	

V Inimkannatanud

25. Kas oli <u>inimkannatanuid</u>	JAH / EI	JAH → küsimused 26-29		
26. Hukkunud inimesed	JAH / EI	JAH → 25.1 Hukkunute arv	TÄISARV	+ VABA TEKSTIVÄLI
		JAH → 25.2 Hukkunute kirjeldus (NB! iga hukkunu kohta)	VASTUSE VORM →	☐ Hukkunu sugu (VARIANDID >> mees / naine / teadmata) ☐ Hukkunu vanus (TÄISARV / teadmata) ☐ Hukkunu asukoha kirjeldus (VABA TEKST)
27. Vigastatud inimesed	JAH / EI	JAH → 26.1. Vigastatute arv	TÄISARV	+ VABA TEKSTIVÄLI
		JAH → 26.2. Kohapeal esmaabi saanute arv	TÄISARV	+ VABA TEKSTIVÄLI
		JAH → 26.3. Vigastatute kirjeldus (NB! iga vigastatu kohta)	VASTUSE VORM →	☐ Vigastatu sugu VARIANDID >> mees / naine / teadmata) ☐ Vigastatu vanus (TÄISARV / teadmata) ☐ Vigastuste tõsidus (VARIANDID >> rasked / kerged)
28. Päästetud inimesed	JAH / EI / TEADMATA	JAH → 27.1 Päästetute arv	TÄISARV	+ VABA TEKSTIVÄLI
29. Evakueeritud inimesed	JAH / EI / TEADMATA	JAH → 28.1 Evakueeritute arv	TÄISARV	+ VABA TEKSTIVÄLI

VI Muu oluline informatsioon

30. Millist olulist informatsiooni pead vajalikuks sündmuse kohta veel lisada?	VABA TEKST
--	------------

Sekkumise loomise III etapp: Prototüübi loomine ja testimine

Uue andmearhitektuuri põhjal ehitati üles e-keskkonnas kasutamiseks uus PÄVIS 2.0 prototüüp, mis võimaldas päästemeeskondade vanematel väljakutse info prototüüpi sisestada ja selle põhjal sai välja võtta väljakutse aruande.

Prototüübi testimine toimus järgmiselt. Kui Päästeameti infosüsteemi tuli info sündmuse kohta, mis oli tulikahju hoones, siis edastati sündmusel käinud päästemeeskonna juhile teave (e-kirjaga ja telefoni teel), et ta täidaks selle sündmuse kohta aruande PÄVIS 2.0 prototüübis. Lisaks tuli meeskonnavanematel sama sündmuse kohta täita ka praegu kehtiv PÄVIS-e aruanne.

Seejärel saadeti PÄVIS 2.0-s täidetud sündmuse aruanne tutvumiseks menetlejale, kelle ülesandeks oli võrrelda uue ja vana PÄVIS-e aruandeid ja anda omapoolne hinnang aruande kvaliteedile. Kirjalikku hinnangut küsiti ka PÄVIS 2.0 täitnud meeskonnavanematelt. Mõlemal juhul said nad täita selle täita internetis lühikese küsimustikuna.

Järgneval lehel on esitatud näited kahest prototüübi vaatest.

PÄVIS 2.0 test - PraxisLab x

www.praxis.ee/lab/pavis/

PÄVIS 2.0 testimise platvorm

[Üldandmed](#) [Sündmuskoht](#) [Sündmuskohale saabumine](#) [Päätetööde teostamine](#) [Põhjuste väljaselgitamine](#) [Inimkannatanud](#) [Aruande kinnitamine](#)

Üldandmed

Sündmuse number *

Aadress *

Sündmuse tüüp *

Sündmuse staatus *

Palun täida kohustuslik väli

Palun täida kohustuslik väli

Järgmisele lehele

PÄVIS 2.0 test - PraxisLab x

Not secure | www.praxis.ee/lab/pavis/

PÄVIS 2.0 testimise platvorm

[Üldandmed](#) [Sündmuskoht](#) [Sündmuskohale saabumine](#) [Päätetööde teostamine](#) [Põhjuste väljaselgitamine](#) [Inimkannatanud](#) [Aruande kinnitamine](#)

Põhjuste väljaselgitamine

19. Millised tuleohutuspaigaldised olid sündmuskohal olemas?

Suitsuandur *

ATS *

Sprinkler *

Tuletõrje voolikusüsteem *

Suitsueemalduse süsteem *

20. Mis on esialgne arvatav tulekahju tekkepõhjus? *

☐ kindlaks tegemata tekkepõhjus	☐ kuritahtlik süütamine	☐ elektriseadmete kasutamine	☐ tehnoloogilise protsessi teostamine
☐ suitsetamine	☐ kütteseadmete kasutamine	☐ elektriseadme rike	☐ isesüttivate ainete ja materjalide hoidmine
☐ toidu kõrbemine	☐ kütteseadme rike	☐ elektripaigaldise rike	☐ pikselööök / keraväik
☐ laste mängimine lahtise tulega	☐ tahma süttimine suitsulõõris	☐ mootorsõiduki elektrija/või toitesüsteemi rike	☐ muud loodusnähtused
☐ lahtise tule kasutamine	☐ ehituslik puudus	☐ summutist või seadmest lenduvad sädemed	☐ muu tekkepõhjus
☐ tuletõõd	☐ seadme või süsteemi vale paigaldus	☐ tehnilise seadme rike	
☐ kulupõlemine			

Projekti IV etapp: Sekkumise hindamine

Hindamise aluseks olid PÄVIS 2.0 kasutajate hinnangud, sh andmete sisestajad (ehk päästemeeskondade vanemad) ja andmete kasutajad (ehk päästesündmuste menetlejad).

Lõpetuseks, palun anna oma hinnang PÄVIS 2.0 täitmisele

(1 tärn = ei nõustu, 5 tärn = nõustun)

Aruannet on mugav täita *

Aruanne sisaldab kõike olulist *

Aruande täitmine võtab vähem aega (kui vana PÄVIS) *

Eelistan uut PÄVIS 2.0 vanale PÄVIS-ile *

Esita aruanne

Soovi korral põhjenda
oma hinnat

Soovi korral põhjenda
oma hinnat

Pilt 1 ja pilt 2. Hinnangu andmise vorm päästemeeskonna vanemale (vasakul) ja päästesündmuse menetlejale (all)

Menetleja tagasiside PÄVIS 2.0 aruande andmete kvaliteedile

* Tagasiside esitamiseks tuleb täita kõik tärniga märgistatud väljad

Sündmuse number *

1. Palun anna hinnang päästjate sisestatud andmete kvaliteedile PÄVIS 2.0 aruandes

Üldandmed

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Sündmuskoht

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Sündmuskohale saabumine

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Päästetööde teostamine

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Põhjuste väljaselgitamine

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Inimkannatanud

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

Täiendav info

Sisestatud info kvaliteet *

Palun täpsusta:

2. Kas PÄVIS 2.0 aruande andmete kvaliteet on parem kui vanal PÄVIS-el? *

Palun täpsusta

3. Kas PÄVIS 2.0 aruande struktuurist on olulist informatsiooni puudu? *

Palun täpsusta

4. Kas PÄVIS 2.0 aruanne võimaldab sündmust kiiremini menetleda kui vana PÄVIS? *

Palun täpsusta

5. Kumb aruanne on menetleja töös mugavam kasutada? *

Palun täpsusta

Testimise perioodi käigus sisestati prototüüpi andmed kokku 10 sündmuse kohta (tulekahju hoones) ja oma tagasiside PÄVIS 2.0 täitmisele andis 10 päästemeeskonna vanemat. Aruande mugavusele ja andmearhitektuurile anti 5-punkti skaalal kõrgemaid hindedeid (vastavalt 3,7 ja 3,9). Ajakulukusele ja kasutuseelistusele veidi madalamaid (mõlemad 3,4).

Menetlejatelt hinnangute tagasi saamine osutus keerulisemaks ja oma hinnangu oli projekti lõppemise tähtajaks esitanud vaid üks menetleja, mis ei ole prototübile hinnangu andmiseks piisav.

Pilt 3. Päästemeeskondade vanemate (N=10) keskmised hinnangud PÄVIS 2.0 prototübile

Kiidusõnad

„Kindlasti võiks veel lihtsam olla, aga suund tundub õige ja hea“

„Parem igal juhul, aga ootaks veel lihtsamat“

„Tundub, et saab kiiremini tehtud“

„Oli mugav küll, loogiline“

„Võtab vähem aega küll“

„On mugavam ja kiirem täita küll, aga ütleks, et endiselt liiga palju infot või küsimusi“

„Kui ta jääb selliseks, siis on lihtsam küll“

Neutraalsed noodid

„Esimesel korral on väga raske eelistust teha“

„Sarnane vana PÄVIS-ega“

„Samaväärne vanaga“

„Pole märkimisväärset erinevust“

Kriitikanooled

„Liiga palju küsimusi lihtsa sündmuse kohta“

„Võtab rohkem aega“

„Võiks olla rohkem valikutes ka väljakutsetele vastavaid hoonetüüpe, mida realselt kustutamas käime“

„Sellist valikut, et ei sisenenud hoonesse, ei olnudki...maru keeruline sisenumisviiside vahel, kui ei sisenenudki“

„Võib-olla PTJ ei peaks süüdlase leidmisega“

„Pigem ikka veel liiga palju nüansse, millega vähe midagi peale hakata...“

„Pildi lisamise võimalus puudub“

UKSEKAARDI KASUTAMINE PÄÄSTEAMETIS

Nügemisprojekti kontekst ja eesmärk

Päästeameti Erika ja Raua tänava hoonete sisekord näeb ette, et kõik töötajad peavad isikustatud puutekaardiga (uksekaardiga) registreerima oma majja sisenemise ja sealt väljumise. Nügemisprojektiga soovis Päästeamet jõuda olukorrani, kus Päästeameti töötajate seas kasvab uksekaardi kasutamise aktiivsus (eelkõige majja sisene-misel ja sealt väljumisel).

Alusanalüüs: Käitumise põhjuste diagnostika

Tööd alustati käitumise põhjuste diagnostikaga ehk andmekogumise ja -analüüsiga, mis võimaldaks paremini mõista, millest on tingitud asjaolu, et Päästeameti töötajad ei kasuta majast väljudes ja sisene-misel alati uksekaarti. Selleks teostati uksekaardi kasutamise vaatlused Päästeametis kohapeal ja lühiintervjuud Päästeameti töötajatega (N=25). Käitumiski diagnostika tulemused olid järgmised:

1. UKSEKAART JÄETAKSE KASUTAMATA MITMEKESI LIIKUEDES

Töötajad ei ole näinud olukorda, kus mitu inimest lähevad koos välja ja kõik „piiksutavad“.

2. UKSEKAART ON VAID UKSE AVAMISEKS

Kaardi peamise funktsioonina nähakse ukse avamist, mitte töötaja liikumise registreerimist.

3. EBAOLULINE PROBLEEM

Kaardi vähest kasutamist ei pea töötajad oluliseks probleemiks. Käitumise aktsepteeritust kinnitab seegi, et juhtkonna käitumismall on sama.

4. „KELLELE ON SEDA PIIKSU VAJA?“

Enamus töötajatest ei mõista, miks on uksekaardi kasutamine vajalik ja mida hakatakse peale uksekaardi logidega - millised on need reaalsed olukorrad, kus muutub oluliseks teadmine, millal ja kus keegi majas liikus? Seni ei ole olnud olukordi, kus töötajad oleks näinud, et selle infoga midagi peale hakatakse.

5. TURVALISUSE TAGAMISE ARGUMENT EI VEENA

Võõraste isikute majja pääsemine on piisavalt rangelt reguleeritud, ka ilma uksekaardi süsteemita. Oma töötajate majast sisse ja välja liikumist ei nähta turvaohuna. Ka majas aset leidva kriisiolukorra argument ei veena, sest kriisiolukordades toimivad muud turvalisuse tagamise meetodid mitte uksekaardid.

6. TÖÖTAJAD ON VALMIS OMA KÄITUMIST MUUTMA

Valmisolek on olemas, kuid vaid juhul, kui mõistetakse, milleks see on vajalik. Asjaolu, et see on nõutud, ei ole aga piisav argument.

7. PIGEM PRÄÄNIK KUI PIITS

Olukorra muutmiseks eelistatakse positiivseid ja tunnustavaid lahendusi, mitte noomivaid ja kõiki töötajaid ühte potti panevaid sekkumisi.

Sekkumise loomise I etapp: **Veenvate argumentide kaardistamine**

Koostöös Päästeametiga viidi 9.märtsil 2018 läbi esimene töötuba, mille eesmärgiks oli leida vastus Päästeameti töötajate küsimusele „Miks ma pean oma kaarti iga kord piiksutama?“. Arutelu põhjusena jõuti järelduseni, et ainus põhjendatud argument on „Sest me oleme riigikaitseobjekt ja me peame seda tegema“.

Räägime ja arutame

Päästeameti uksekaardi piiksutamise teemadel

Alustame ajaloost.
Kust tuli uksekaardi piiksutamise nõue?
Milline oli elu enne piiksutamist?

Mis juhtub, kui ükski Päästeameti
töötaja ei piiksuta uksekaarti?

Kirjuta oma vastus TRÜKITÄHTEDEGA.
Kui ei tea, siis kirjuta EI TEA.

Mille jaoks kasutatakse uksekaardi
piiksutamise infot?

Kirjuta oma vastus TRÜKITÄHTEDEGA.
Kui ei tea, siis kirjuta EI TEA.

Mis põhjusel Sina piiksutad oma
uksekaarti?

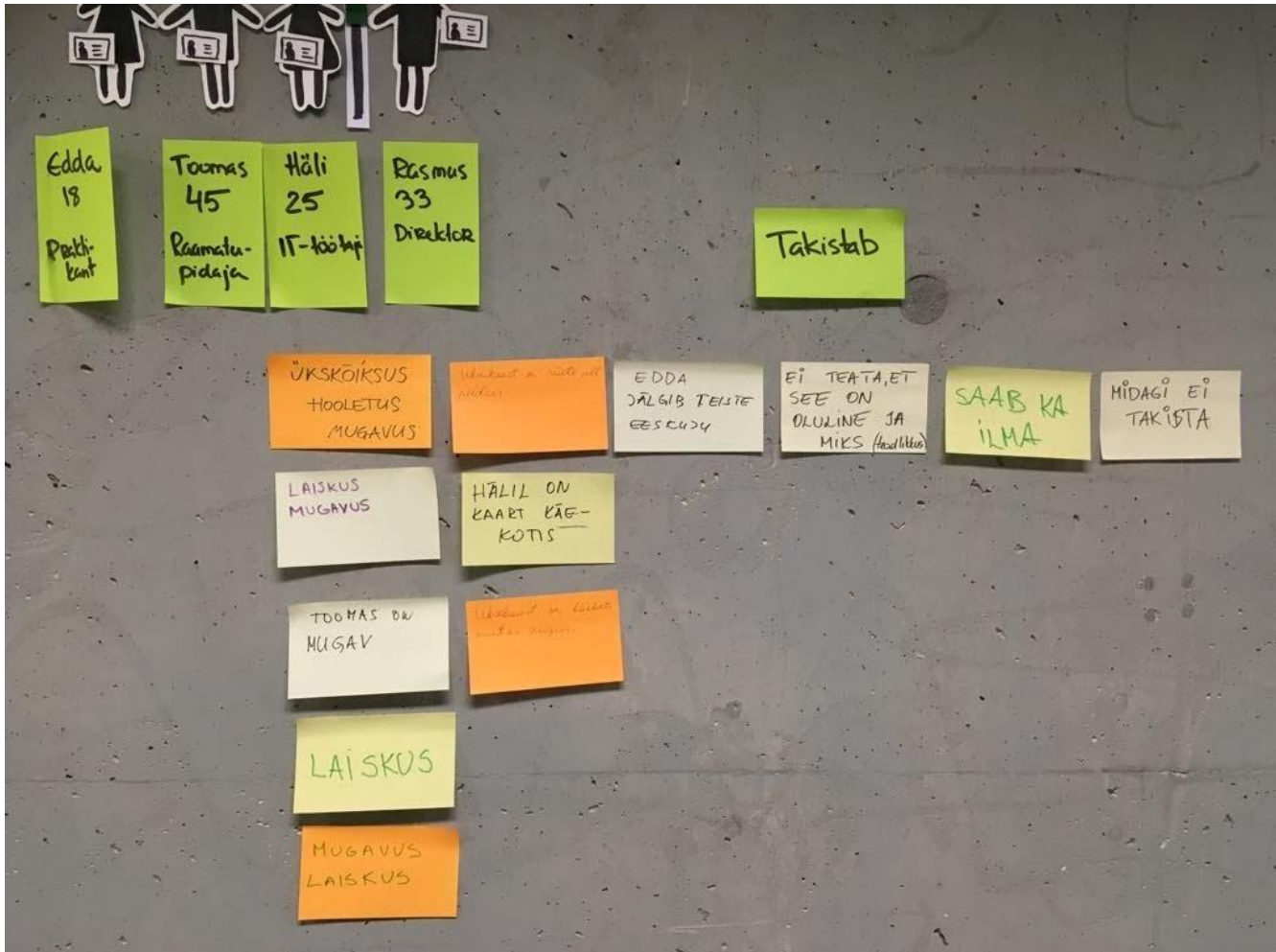
Kirjuta oma vastus TRÜKITÄHTEDEGA.
Kui ei tea, siis kirjuta EI TEA.

Miks ma pean oma kaarti iga kord
piiksutama?

*Sest me oleme riigikaitseobjekt ja me
peame seda tegema.*

Sekkumise loomise II etapp: Lahendusideede genereerimine

Koostöös Päästeametiga viidi 20.märtsil 2018 läbi teine töötuba, mille eesmärgiks oli pakkuda välja erinevaid loomungulisi ideid, kuidas Päästeametis uksekaardi kasutamist parandada.

Uksekaardi kasutamise teemaliste teavitustegevuste ideed

- ☆ Selgitustöö probleemi olemasolust (kui ei tea, ei oska ka probleemi näha)
- ☆ Näitlikustada, mis on tagajärjed, kui end ei piiksuta
- ☆ Kontaktisikud, kes oma üksuses teadlikkust edasi annavad
- ☆ Toetav „sõbra“-süsteem
- ☆ Väljavõtted uudiskirja huumorinurgas, kes ööbisid täna majas sees
- ☆ Nädalastatistika „ööbijatest“, „ilma söömata tööl“
- ☆ Huumorikad väljavõtted, videod
- ☆ Individuaalne lähenemine neile, kes järjekindlalt ei piiksuta
- ☆ Sisekommunikatsioon sünkrooni väliskommunikatsiooniga. Rahvas usaldab PÄA-d, meie oleme inimestena süsteemis seda usaldust väärt. [Idee oli selles, et väljapoole Päästeametit kommunikeeritakse päris palju, aga sisse oluliselt vähem. Võiks ka sisekommunikatsiooni parandada]

Tehniliste lahenduste ideed

- ☆ Automaatne registreerimine – kauglugeja vms
- ☆ Äpp või kaugloendur, mis ei ole otseselt seotud kaardiga
- ☆ Turnikee

Premeerimise ideed

- ☆ Juhtide isiklik tunnustus – peadirektori käepigistus
- ☆ „Kuu/nädala parim piiksutaja“
- ☆ Esmapiiksutaja – kes jõudis esimesena tööle
- ☆ Meene, mis teeb tuju heaks – üllatusmuna
- ☆ Registreerimine seotud kohvimasinaga, „1 tass kohvi päevas“

Mängustamise ideed

- ☆ Teha võistlus, kes kõige rohkem „piiksutab“, see võib võita X asja
- ☆ Paneme ukse juurde ekraani, kui siseneb rohkem kui piikse kuvatakse, siis ilmuvad

ekraanile „lambad“ [või ka lambakujutised, lisada võib ka lamba-mää – MV]

- ☆ Iga osakonna inventari erisoovide pakett sõltuma uksekaardi kasutuse korrektsusest. N: tahan osakonda kohvimasinat, saan kui oleme tervikuna olnud korrektsed.
- ☆ Võistlusmoment, hasart. Nagu sammuvõistlus.
- ☆ Parkimiskohad korrektsetele piiksutajatele (Külakorda)
- ☆ Üks täiendav puhkepäev – kuus, kvartalis vms
- ☆ Piiksutajad saavad kohvi mittepiiksutajate arvelt
- ☆ Kleepsude jagamine vms

Töötoas kõige enam toetust saanud ideed (kahanevas populaarsuses):

1. Automaatne isikustamissüsteem
2. Sisekommunikatsioon – teavitus
3. Mängustamine – Täiendav puhkepäev, virtuaalne rahastus (st saab midagi osakonnale osta), parkimiskoht kindlaks perioodiks.

Sekkumise loomise III etapp: Nügimisevõtete väljatöötamine ja testimine

20. märtsi töötoas enam toetust saanud ideesid kaaluti. Päästeameti uurimise abil selgus, et automaatset isikustamissüsteemi ei ole võimalik hetkel rakendada – piisavalt mugavat süsteemi ei ole hetkel turul. Samuti olid piiratud mängustamise rakendamise võimalused. Mängustamine eeldab võimalikult vahetut tagasisidet inimese käitumise ja selle tulemuse vahel ent hetkel kasutusel olev tarkvara ei võimalda andmeid automaatselt analüüsida ja esitada.

Nii otsustasime sisekommunikatsiooni kasuks, millele lisasime meeldejääva narratiivi – ustele „tere“ ja „head aega“ ütlemise. Teoretiseerisime, et säärane võrdlus meie igapäevase viisakusega aitab meelde tuletada, et uksekaardiga viipamist on tarvis teha, seda ka siis, kui sel otsest eesmärki ei näi olevat – ka kolleegile „tere!“ sõnades, ei oota me kindlat reaktsiooni.

Kirjas sisaldus ka selgitus, et viipamise nõue tuleneb riigikaitseobjekti staatusest. Selleks, et töötajatel oleks meeles ustele „tere“ ja „head aega“ öelda siis, kui nad parajasti ukse juures on, lisasime ustele kleepsud.

From: Kairi Rikko <Kairi.Rikko@rescue.ee>
Sent: Monday, April 23, 2018 10:20 AM
To: Raua 2 töötajad <raua2@lists.rescue.ee>; Jaanus Jaago <Jaanus.Jaago@rescue.ee>
Subject: Turvalisus igaühe kaasabil!

Tere head kolleegid!

Kutsun Teid üles seisma hea meie ühise turvalisuse eest! Selleks palun Teil kõiki sisenemisi ja väljumisi meie Raua tn hoones alati uksekaardiga registreerida. Et see väike asi meeles püsiks, kujutagem näiteks ette, et meie ukсед, mille on juures kaardilugeja, avanevad ja sulguvad tõrksalt kui neile alati „tere“ või „head aega“ ei öelda.

Eelmisel aastal valiti Päästeameti Raua tänava hoone Eesti Vabariigi riigikaitseobjektide hoonete hulka. Kellele see riigikaitseobjekti teema tundub uus, saavad soovi korral lugeda juurde värsket KAPO 2018 aastaraamatust (leitav KAPO veebilehel). Selle auväärse staatusega kaasnevad siiski ka mõned uued kohustused. Üks neist on vajadus omada senisest täpsemat ülevaadet kõikidest majja sisenevatest ja väljuvatest inimestest, olgu nad siis head kolleegid või meie külalised.

Et seda kohustust täita, on meil kõigil, kes me siin hoones töötame, tarvis enda iga sisenemine ja väljumine uksekaardiga registreerida. See võib tunduda tüütu kohustusena, kuid oleme analüüsinud ka muid tehnilisi lahendusi, ent midagi mugavamalt hetkel turul pakkuda ei ole.

Päästeameti töötajatena on turvalisuse eest seismine meile auasi. Ja selleks, et hoida Päästeameti riigikaitse lippu kõrgel, tuleb meil kõigil hoida uksekaart endaga kaasas ning ka grupis liikudes, alati uksele oma uksekaardiga „tere“ või „head aega“ viibata.

Niisiis – palun Teid, käitume sarnaselt oma kolleegidega meie ustega viisakalt ja ütleme neile uksekaardiga alati „tere“ ja „head aega“!

Heade soovidega

Kairi Rikko
Peadirektori asetäitja

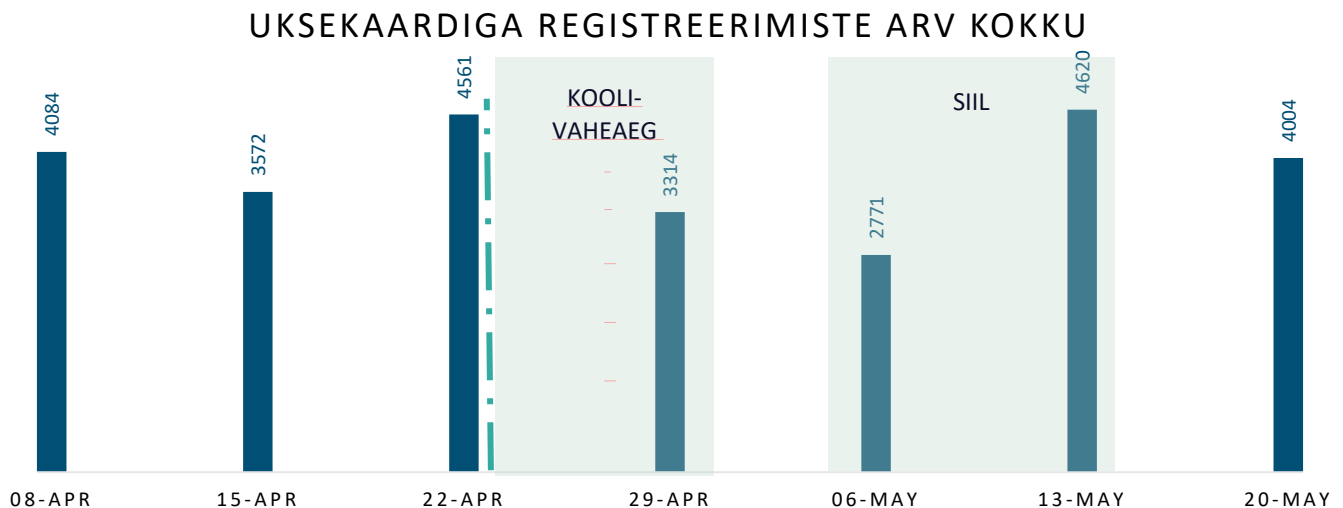
Projekti IV etapp: Mõju hindamine

Hindamaks kirja ja kleepsude mõju hindamiseks vaatasime uksekaartide logisid. Meie hüpotees oli, et uksekaartide kasutamine igal sisenemisel ja väljumisel peaks kasvatama uksekaartide abil registreeritud sisenemisi ja väljumisi ning vähendama sisenemiste ja väljumiste vahet (saldo).

Siiski on sellel hüpoteesil mõned piirangud:

- on uksi, kus on võimalik vaid ühesuunalist „liiklust“ registreerida.
- Inimeste majas liikumine varieerub võrdlemisi suurel määral nädalast nädalasse
- Mõned väljumisena registreerimised tähendavad külaliste majja sisse laskmist. Nii võib väljumisi koguneda rohkem kui sisenemisi.

Kiri saadeti välja 23.04.2018, mis langes kokku koolivaheaja esimese päevaga, st ajaga, mil osa töötajast võisid olla puhkusel. Koolivaheajale järgnes sõjaväeõppus „Siil“, mil taaskord osa Päästeameti töötajatest võisid viibida töökohast eemal. Uksekaartide aktiivsus vähenes (Joonis 4). Et siinkohal ei olnud võimalik luua kontrollgruppi, kes kirja ei saa, ei ole võimalik öelda, milline osa uksekaartide vähenemisel oli kirjal ning milline muudel teguritel.

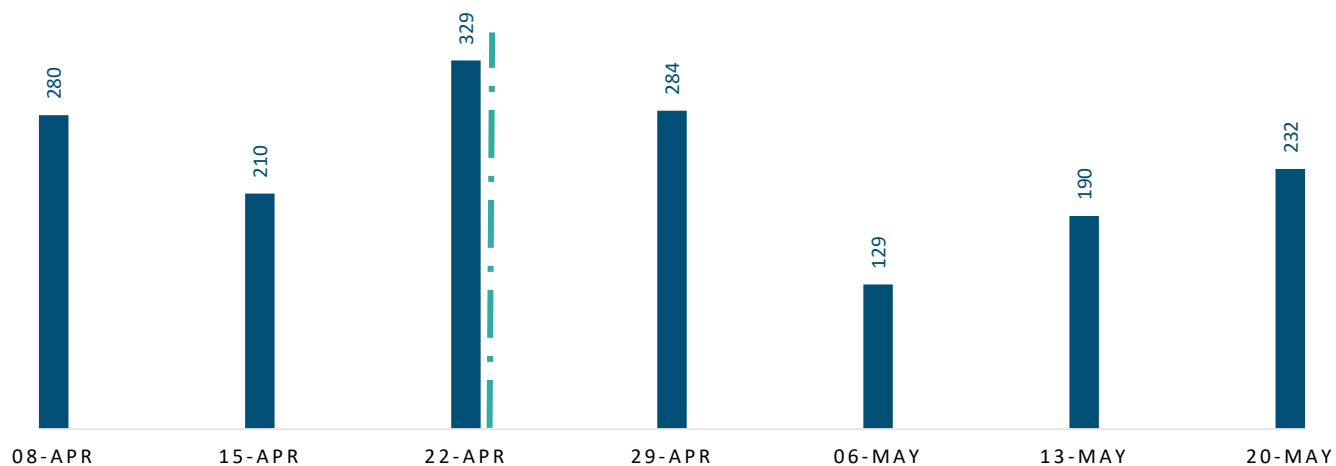

Joonis 4. Uksekaartide piiksude arv kokku (Raua ja Erika tn majad). Piiksude arvu võis mõjutada ka koolivaheag ja sõjaväeõppus "Siil", mil paljud töötajad võisid majast eemal olla

Kirja saatmisele järgnevatel nädalatel vähenes sisenemiste ja väljumiste vahe – st sisenemiste arv muutus sarnasemaks väljumiste arvuga (vt Joonis 5). Kolmandal nädalal aga taastus liikumiste saldo kirjale eelnenud tasemele.

LIIKUMISTE SALDO

Joonis 5. Uksekaardiga sisse- ja väljaliikumiste vahe. Ideaal on 0, mis tähendab, et sisse- ja väljapiikse on võrdselt. Helesinine joon markerib e-kirja väljasaatmise kuupäeva: 23.04.2018

Suulised tõendid, aga, viitavad sellele, et üldiselt on suurenenud inimeste teadlikkus vajalikkusest ennast igal sisenemisel ja väljumisel registreerida. Mõned töötajad on öelnud, et paluvad nüüd grupis liikudes igal ühel end kaardiga registreerida. Niisiis võib olla, et muutuste puudumine andmestikus võib tuleneda ka andmete robustsusest.